

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ СПОРІВ В УКРАЇНІ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ
ЗАГАЛЬНИХ УМОВ

16 грудня 2020

— ОГЛЯД ОЦІНЮВАННЯ

Запитання №1

Як ви оцінюєте ситуацію щодо вирішення комерційних спорів в Україні?

- A. Погано
- B. Досить добре
- C. Добре
- D. Дуже добре
- E. Чудово

Відповіді на запитання №1 учасників заходу 16 грудня 2020

Як ви оцінюєте ситуацію щодо вирішення комерційних спорів в Україні?

- A. Погано **30%**
- B. Досить добре **33%**
- C. Добре **27%**
- D. Дуже добре **6%**
- E. Чудово **3%**

МЕТОДОЛОГІЯ

- Збір та аналіз даних, включаючи судову статистику
- Вивчення звітів про дослідження
- Аналіз законодавчої та регуляторної бази
- Інтерв'ю із ключовими стейкхолдерами з урядового та неурядового секторів

ЗУСТРІЧІ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ

- Міністерство юстиції
- Офіс Національної ради реформ
- Американська торгівельна палата (АСС)
- Верховний Суд
- Київський апеляційний суд
- Міжнародний комерційний арбітражний суд (МКАС)
- Українська арбітражна асоціація
- Національна асоціація медіаторів України
- Рада бізнес-омбудсмена
- Міжнародні арбітражні інституції (ICC, LCIA, SCC, SIAC, та VIAC)
- Міжнародна донорська спільнота

ПОТЕНЦІЙНІ ВАРІАНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРІШЕННЯ КОМЕРЦІЙНИХ СПОРІВ

- Відкриття представницького офісу існуючої міжнародної арбітражної інституції
- Створення міжнародної арбітражної інституції нового зразка
- Створення спеціалізованого комерційного суду

Запитання № 2

Що із запропонованого нижче ви вважаєте підходящим рішенням для покращення ситуації щодо вирішення комерційних спорів в Україні? Ви можете обрати декілька відповідей.

- A. Відкриття представницького офісу існуючої міжнародної арбітражної інституції
- B. Створення міжнародної арбітражної інституції нового зразка
- C. Створення спеціалізованого комерційного суду

Відповіді на запитання № 2 учасників заходу 16 грудня 2020

Що із запропонованого нижче ви вважаєте підходящим рішенням для покращення ситуації щодо вирішення комерційних спорів в Україні? Ви можете обрати декілька відповідей.

- A. Відкриття представницького офісу існуючої міжнародної арбітражної інституції **44%**
- B. Створення міжнародної арбітражної інституції нового зразка **38%**
- C. Створення спеціалізованого комерційного суду **59%**

— ВІДКРИТТЯ
ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО ОФІСУ
ІСНУЮЧОЇ МІЖНАРОДНОЇ
АРБІТРАЖНОЇ ІНСТИТУЦІЇ

ПЕРЕВАГИ

- Негайне забезпечення високого рівня суспільної впевненості та довіри до авторитетної інституції, яка має у світі широке визнання, добру репутацію і сформовану систему розподілу справ серед арбітрів і медіаторів.
- Підвищений рівень незалежності, неупередженості, етичних стандартів та професійних навичок адміністраторів, медіаторів та арбітрів.
- Сучасна система управління проходженням справ, контролю, практичних рекомендацій, форм і навчальних програм для користувачів, адвокатів, медіаторів і арбітрів.
- "Ефект просочування" від залучення українських спеціалістів та проведення семінарів і впровадження програм для просвіти місцевої спільноти. При цьому сторони справ і адвокати також набувають знання і досвід взаємодії та участі у провадженнях.
- Застосування кращих практик арбітражних проваджень і стандартів альтернативного вирішення спорів.
- Безпосередній доступ до сучасних систем адміністрування та управління проходженням справ.

ВИКЛИКИ

- Переконати провідну арбітражну інституцію відкрити філію в Україні ймовірно буде складно.
- За цим сценарієм витрати сторін спору не зменшаться, а ймовірно істотно зростуть. Послуги Міжнародної торгової палати і Лондонського міжнародного третейського суду є дорогими, послуги Торгової палати Стокгольму та Сінгапурського міжнародного арбітражного центру – трохи дешевші, але все одно вищі за вартість послуг МКАС.
- Правила арбітражу та альтернативного вирішення спорів міжнародних інституцій можуть бути неповністю сумісними з правилами, встановленими нормативною базою України. При цьому основні надавачі послуг арбітражу застосовують загалом схожі процедури з незначними відмінностями у деталях. Правила розроблені таким чином, щоб вони стикувалися з більшістю національних законів про арбітраж, що є застосовними у місці здійснення арбітражного провадження (“lex arbitri”).

— СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ АРБІТРАЖНОЇ ІНСТИТУЦІЇ НОВОГО ЗРАЗКА

Запитання № 3

До якої міри ви погоджуєтесь із таким твердженням:

«Нова незалежна арбітражна інституція в Україні, яка пропонує великий спектр механізмів для вирішення спорів, сприятиме покращенню інвестиційної та бізнесової привабливості України»

- A. Дуже не погоджуюсь
- B. Не погоджуюсь
- C. Не маю думки щодо цього
- D. Погоджуюсь
- E. Дуже погоджуюсь

Відповіді на запитання № 3 учасників заходу 16 грудня 2020

До якої міри ви погоджуєтесь із таким твердженням:

«Нова незалежна арбітражна інституція в Україні, яка пропонує великий спектр механізмів для вирішення спорів, сприятиме покращенню інвестиційної та бізнесової привабливості України»

- A. Дуже не погоджуюсь **4%**
- B. Не погоджуюсь **7%**
- C. Не маю думки щодо цього **4%**
- D. Погоджуюсь **70%**
- E. Дуже погоджуюсь **15%**

ПЕРЕВАГИ

- Можливість створити інституцію, яка буде незалежною та прозорою.
- Інституція надаватиме високоякісні послуги арбітражу, медіації та альтернативного вирішення спорів для ефективного і справедливого врегулювання міжнародних комерційних спорів.
- Можливість вбудовування кращих практик у механізми арбітражу, медіації та альтернативного вирішення спорів через всебічний діалог та належне навчання зацікавлених осіб.
- Забезпечення того, що винагорода інституції та арбітрам/медіаторам відповідатиме якості послуг, що надаються, та потреби користувачів.
- Прозорість і компетентність забезпечується через відсутність обмеження на вибір арбітрів і медіаторів, що його накладає закритий список.
- Створення нової незалежної і сучасної інституції для вирішення комерційних спорів просуватиме Київ як регіональний хаб.

НЕДОЛІКИ

- Створення нової інституції потребує значних ресурсів
- Розбудова довіри потребує не тільки часу, а й інтегрованих і комплексних послідовних дій
- Зростаюча конкуренція на ринку послуг з альтернативного вирішення спорів в регіонів та незначна кількість міжнародних арбітражних проваджень в Україні
- Добір кваліфікованого персоналу та його навчання, досконалої системи управління проходженням справ та управління даними.
- Триваючий низький рівень довіри до судів робить Київ менш привабливим як місце арбітражу

ОПЕРАЦІЙНІ МІРКУВАННЯ

- Структура та інфраструктура
 - Управлінська рада
 - Кваліфікований персонал
 - Офісні приміщення
 - Технічне обладнання
 - Приміщення для зустрічей та слухань
- Послуги
 - Послуги з вирішення спорів
 - Інституційні правила
 - Навчання і акредитація
- Просування на ринку
 - Бізнес спільнота
 - Арбітри і медіатори
 - Професійні асоціації

— СТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО КОМЕРЦІЙНОГО СУДУ

ЗВІТ «DOING BUSINESS 2019»

«10 найкращих економік за простотою ведення бізнесу поділяють спільні риси ефективності та якості регулювання, включаючи обов'язкові перевірки під час будівництва, автоматизовані інструменти, що використовуються розподільчими службами для відновлення обслуговування під час відключення електроенергії, надійні гарантії, доступні кредиторам у процедурах неплатоспроможності та автоматизовані спеціалізовані господарські суди»

Запитання № 4

До якої міри ви погоджуєтесь із таким твердженням:

«Запровадження спеціалізації судів та/або суддів щодо справ в сфері міжнародної торгівлі та комерції покращить якість розгляду відповідних справ та загалом сприятиме інвестиційному клімату в Україні»?

- A. Дуже не погоджуюсь
- B. Не погоджуюсь
- C. Не маю думки щодо цього
- D. Погоджуюсь
- E. Дуже погоджуюсь

Відповіді на запитання № 4 учасників заходу 16 грудня 2020

До якої міри ви погоджуєтесь із таким твердженням:

«Запровадження спеціалізації судів та/або суддів щодо справ в сфері міжнародної торгівлі та комерції покращить якість розгляду відповідних справ та загалом сприятиме інвестиційному клімату в Україні?»

- A. Дуже не погоджуюсь **0%**
- B. Не погоджуюсь **0%**
- C. Не маю думки щодо цього **4%**
- D. Погоджуюсь **81%**
- E. Дуже погоджуюсь **15%**

— Варіант А. Створення нового вищого спеціалізованого комерційного суду

ПЕРЕВАГИ

- Можливість призначення спеціалізованих незалежних, безсторонніх і добросовісних суддів з експертним потенціалом у сфері міжнародного комерційного судового процесу, міжнародного арбітражу. Самостійність сторін у виборі процесу вирішення спору.
- Поліпшення якості судових рішень та скорочення проблем, пов'язаних з примусовим виконанням.
- Пом'якшення дисбалансу між витратами на вирішення справи і сумою позову.
- Скорочення навантаження на суди та тривалості розгляду справ.
- Покращення прозорості та передбачуваності результатів судових проваджень. Уніфікація судової практики.

ПЕРЕВАГИ (продовження)

- Інтегрування механізмів альтернативного вирішення спорів, таких як медіація та раннє нейтральне оцінювання, у набір послуг суду.
- Вирішення справ певних категорій у прискореному порядку та створення платформи онлайн вирішення спорів для дрібних претензій.
- Створення сприятливішого середовища ділової активності та приваблення іноземних інвестицій.
- Збільшення можливості вибору України як місця здійснення міжнародного комерційного арбітражу.
- Сприяння перетворенню України на регіональний осередок вирішення спорів за умови паралельного реформування системи міжнародного комерційного арбітражу.

ВИКЛИКИ

- Необхідність наявності політичної волі внести зміни до чинного законодавства, зокрема Закону "Про судоустрій і статус судді", Цивільного процесуального кодексу, Господарського процесуального кодексу, а також розробити нові закони. Це вимагає залучення та провідної ролі Офісу Президента, Міністерства юстиції, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів і Верховної Ради.
- Необхідність точного визначення юрисдикції для уникнення юрисдикційних спорів через проріхи та накладки у застосовних законах.
- Необхідність застосування інноваційного підходу в частині формування складу суду, мови проваджень та довільних регламентів.
- Потреба в розробці критеріїв доброчесності та нових професійних кваліфікаційних вимог для оцінювання кандидатів на посаду судді.

ВИКЛИКИ (продовження)

- Потреба у залученні Громадської ради міжнародних експертів (ГРМЕ) чи створенні аналогічного органу для перевірки кандидатів на посаду судді.
- Значна тривалість процесу добору і призначення суддів. Необхідність у впровадженні програм безперервної професійної підготовки та підвищення спроможності.
- Необхідність розробки дорожньої карти створення нового суду.
- Потреби у часі та фінансових ресурсах у часи обмежених бюджетних асигнувань судовій системі.
- Необхідність запровадження відповідної внутрішньої спеціалізації суддів Верховного Суду.
- Необхідність створення доступної бази даних судової практики.

— Варіант В. Створення спеціалізованих палат і/або колегій суддів у існуючих судах

ПЕРЕВАГИ

- Незначне поліпшення якості судових рішень, зменшення кількості невирішених справ і скорочення тривалості очікування.
- Покращення прозорості й передбачуваності результатів судових проваджень; уніфікація судової практики.
- Інтегрування механізмів альтернативного вирішення спорів, таких як медіація, у набір судових послуг.
- Надсилання сигналу про те, що суди і судді налаштовані на покращення середовища ділової активності.

ВИКЛИКИ

- Необхідність у підтримці з боку голів судів та більшості суддів усіх судів.
- Необхідність розроблення чітких критеріїв визначення кількості справ і визначення відповідної чисельності суддів, які призначатимуться для розгляду міжнародних комерційних справ.
- Необхідність зміни порядку автоматизованого розподілу справ серед суддів.
- Необхідність одержання згоди окремих суддів на призначення для розгляду міжнародних комерційних справ.
- Необхідність впровадження програм безперервної професійної підготовки та підвищення спроможності.
- Необхідність створення доступної бази даних судової практики.

— Варіант С. Запровадження спеціалізації окремих суддів у існуючих судах

ПЕРЕВАГИ

- Незначне поліпшення якості судових рішень, зменшення кількості невирішених справ і скорочення тривалості очікування.
- Покращення прозорості й передбачуваності результатів судових проваджень; уніфікація судової практики.
- Інтегрування механізмів альтернативного вирішення спорів, таких як медіація, у набір судових послуг.
- Надсилання сигналу про те, що суди і судді налаштовані на покращення середовища ділової активності.

ВИКЛИКИ

- Необхідність у підтримці з боку голів судів та більшості суддів господарських судів першої інстанції.
- Необхідність розроблення чітких критеріїв визначення кількості справ і визначення відповідної чисельності суддів, які призначатимуться для розгляду міжнародних комерційних справ.
- Необхідність зміни порядку автоматизованого розподілу справ серед суддів.
- Необхідність одержання згоди окремих суддів на призначення для розгляду міжнародних комерційних справ.
- Необхідність впровадження програм безперервної професійної підготовки та підвищення спроможності.
- Необхідність створення доступної бази даних судової практики.

Запитання № 5

Що із запропонованого нижче ви вважаєте підходящим рішенням для покращення ситуації щодо вирішення комерційних спорів в Україні? Ви можете обрати декілька відповідей.

- A. Відкриття представницького офісу існуючої міжнародної арбітражної інституції
- B. Створення міжнародної арбітражної інституції нового зразка
- C. Створення спеціалізованого комерційного суду

Відповіді на запитання № 5 учасників заходу 16 грудня 2020

Що із запропонованого нижче ви вважаєте підходящим рішенням для покращення ситуації щодо вирішення комерційних спорів в Україні? Ви можете обрати декілька відповідей.

- A. Відкриття представницького офісу існуючої міжнародної арбітражної інституції **29%**
- B. Створення міжнародної арбітражної інституції нового зразка **29%**
- C. Створення спеціалізованого комерційного суду **67%**

РЕКОМЕНДАЦІЇ

НАСТУПНІ КРОКИ

- Створення дорадчого органу з представників ключових зацікавлених осіб, який консультуватиме групу, відповідальну за впровадження чи виконання подальшого аналізу та оцінювання.
- Розробка, планування і проведення всебічного та науково обґрунтованого опитування зацікавлених осіб для з'ясування їхнього сприйняття, використання та потреб у вирішенні комерційних спорів.
- Проведення публічних консультації стосовно чотирьох варіантів політики для одержання конструктивних коментарів, щоб проаналізувати у повному обсязі потенційні переваги і недоліки будь-якої ініціативи.
- Виконання комплексного аналізу регуляторної бази для з'ясування потреби у реформах; порівняти з кращими міжнародними практиками.

Дякуємо!